A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2005. október 27. *

A C-525/03. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2003. december 16-án

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: X. Lewis, C. Loggi és K. Wiedner, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Olasz Köztársaság** (képviseli: I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: G. Fiengo avvocato dello Stato, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: olasz.

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, J. Makarczyk (előadó), C. Gulmann, R. Schintgen és J. Klučka bírák,

főtanácsnok: F. G. Jacobs,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. április 6-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2005. június 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetében az Európai Közösségek Bizottsága azt kéri, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy az Olasz Köztársaság – mivel elfogadta a Miniszterek Tanácsa elnökének az ország területén az erdőtüzek ellen a levegőből folytatott küzdelemre vonatkozó sürgős intézkedésekről szóló, 2002. július 24-i 3231. sz. utasítása 1. cikkének (2) bekezdését és 2. cikkének (1)–(3) bekezdését (*GURI* 177. sz., 2002. július 30.,

42. o., a továbbiakban: megtámadott utasítás), amely cikkek az árubeszerzésekre és a szolgáltatásnyújtásokra irányuló közösségi irányelvektől, különösen a 2001. szeptember 13-i 2001/78/EK bizottsági irányelvvel (HL L 285., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 94. o.) módosított, az árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1993. június 14-i 93/36/EGK tanácsi irányelv (HL L 199., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 110. o., a továbbiakban: 93/36 irányelv) III. és IV. címében és a 2001/78 irányelvvel módosított, a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1992. június 18-i 92/50/EGK tanácsi irányelv (HL L 209., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 332. o., a továbbiakban: 92/50 irányelv) III. és IV. címében a közbeszerzési eljárások közzétételére és az ezekben történő részvételre vonatkozóan előírt közösségi szabályoktól eltérve az erdőtüzek elleni küzdelem céljából történő légijármű-beszerzés és az erdőtüzek oltására irányuló szolgáltatások beszerzése tekintetében lehetővé teszik a közvetlen szerződéskötést, és amely rendelkezések lehetővé teszik az említett eljárást technológiai és informatikai berendezések, valamint rádió adó-vevő készülékek beszerzésének tekintetében olyan esetekben is, amikor a hivatkozott közösségi jogszabályokban szereplő egyik feltétel sem áll fenn, és mindenképpen anélkül, hogy a lehetséges ajánlattevők közötti verseny biztosítását célzó közzététel valamely formáját előírnák – nem teljesítette a fent hivatkozott irányelvekből, valamint az EK 43. és 49. cikkből eredő kötelezettségeit.

A tényállás

2 A megtámadott utasítást a Miniszterek Tanácsa elnökének az ország területén az erdőtüzek ellen a levegőből folytatott küzdelem tekintetében 2002. október 31-ig rendkívüli állapotot kihirdető 2002. június 28-i rendelete (*GURI* 161. sz., 2002. július 11., 4. o.) végrehajtásának keretében fogadták el.

3 Az utasítás feljogosította a Corpo forestale dello Statót (állami erdőigazgatás), hogy „[a hivatkozott utasítás] 4. cikkében szereplő rendelkezéstől", tehát különösen a 92/50 és a 93/36 irányelvet átültető nemzeti jogszabályoktól „eltérően közvetlen

szerződéskötés útján" egyrészt az erdőtüzek ellen folytatott küzdelem céljából légijárműveket, másrészt pedig az erdőtüzek ellen küzdő légijárművekkel kommunikációt biztosító rádió adó-vevő készülékeket szerezhessen be. Az utasítás felhatalmazza továbbá a Dipartimento della protezione civilét (polgári védelmi hivatalt) a közvetlen szerződéskötésre a technológiai és informatikai felszerelések erősítésére szolgáló berendezések, valamint az erdőtüzek oltására irányuló légi szolgáltatásnyújtás beszerzésének tekintetében is.

4 A megtámadott utasítás alapján a Ministero delle Politiche agricole e forestali (mezőgazdasági és erdőpolitikai minisztérium) 2002. október 28-án elfogadta az 1619/2002. sz. rendeletet, amely jóváhagyta és hatályba léptette az Agusta SpA társasággal a hivatkozott utasítás értelmében közvetlen szerződéskötés útján kötött, két helikopter, az ezekhez szükséges felszerelések, technikai segítségnyújtás, alkatrészek és e helikopterek működéséhez szükséges egyéb eszközök beszerzésére vonatkozó szerződést.

A pert megelőző eljárás

5 Mivel a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a megtámadott utasítás rendelkezései, amelyek lehetővé teszik árubeszerzések és szolgáltatásnyújtások tárgyalásos eljárással történő odaítélését a 92/50 és a 93/36 irányelvekben nem előírt esetekben is, ellentétesek ezen irányelvekkel, valamint az EK 43. és 49. cikkel, 2002. december 19-i levelében felszólította az Olasz Köztársaságot, hogy egy hónapon belül tegye meg a kifogásolt kötelezettségszegésre vonatkozó észrevételeit.

6 Mivel az olasz kormány által a hivatkozott levélre válaszként megtett észrevételeket nem ítélte kielégítőnek, a Bizottság 2003. április 3-án indokolással ellátott véleményt adott az Olasz Köztársaságnak, amelyben felszólította, hogy a vélemény kézhezvételétől számított egy hónapon belül tegye meg az ebben foglaltaknak való megfeleléshez szükséges intézkedéseket, és helyezze hatályon kívül vagy módosítsa a megtámadott utasítás egyes rendelkezéseit, helyezzen továbbá hatályon kívül minden olyan jogi aktust és intézkedést, amelyet a közbeszerzési szerződések e rendelkezés alapján történő odaítélése céljából fogadtak el, valamint – ha a szerződéseket már odaítélték – függessze fel végrehajtásukat.

7 Mivel az Olasz Köztársaságnak az indokolással ellátott véleményre adott válaszai nem voltak meggyőzőek a Bizottság számára, ez utóbbi benyújtotta a jelen keresetet.

A kereset elfogadhatóságáról

8 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság hivatalból vizsgálhatja, hogy a tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset benyújtásához az EK 226. cikk által előírt feltételek fennállnak-e (lásd különösen a C-362/90. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1992. március 31-én hozott ítélet [EBHT 1992., I-2353. o.] 8. pontját és a C-439/99. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2002. január 15-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-305. o.] 8. pontját).

9 E tekintetben nincs jelentősége, hogy az Olasz Köztársaság a tárgyalás során hozzá intézett kérdésre adott válaszként a keresetet elfogadhatónak ítélte, ellenkérelmében viszont arra hivatkozott, hogy az említett kereset tárgytalanná vált, mert a megtámadott utasítás már azelőtt elvesztette joghatását, hogy a Bizottság vitatta volna jogszerűségét, vagy megsemmisítését kérte volna.

10 Annak a körülménynek sincs jelentősége, hogy az Olasz Köztársaság nem ismerte el a kifogásolt kötelezettségszegést, amire a Bizottság is hivatkozott a tárgyalás során keresetének elfogadhatósága alátámasztására, mivel a tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás a Szerződésből vagy a másodlagos jogból eredő kötelezettségek tagállamok általi megszegésének objektív megállapításán alapszik (lásd különösen a C-71/97. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 1998. október 1-jén hozott ítélet [EBHT 1998., I-5991. o.] 14. pontját és a C-83/99. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2001. január 18-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-445. o.] 23. pontját).

11 Elsősorban azt kell megállapítani, amint az a keresetlevél kérelmeiből is kiderül, hogy a jelen kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset a megtámadott utasítás 1. cikkének (2) bekezdésére és 2. cikkének (1)–(3) bekezdésére vonatkozik, és nem érinti a hivatkozott utasítás alapján elfogadott jogi aktusokat, amelyeket viszont kifejezetten érintett az indokolással ellátott vélemény.

12 Másodsorban emlékeztetni kell arra, hogy az EK 226. cikk második bekezdése alapján fennálló hatásköre gyakorlásával a Bizottságnak az a feladata, hogy a közösségi jog, valamint az intézmények által a Szerződés értelmében elfogadott rendelkezések tagállamok általi alkalmazása felett hivatalból és a közösségi közérdek szolgálatában őrködjék, és az azokból eredő kötelezettségek esetleges megszegéseit – megszüntetésük végett – megállapítsa (ebben az értelemben lásd a C-431/92. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1995. augusztus 11-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-2189. o.] 21. pontját és a C-20/01. és C-28/01. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2003. április 10-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-3609. o.] 29. pontját).

13 E tekintetben az EK 226. cikk második bekezdésének megszövegezéséből az következik, hogy a Bizottság csak akkor nyújthat be a Bírósághoz kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet, ha a szóban forgó tagállam nem teljesítette az indokolással ellátott véleményben foglaltakat a véleményben e célból megállapított határidőn belül (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben 1992. március 31-én hozott ítélet 9. pontját).

14 Egyébiránt az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kötelezettségszegés fennállását a tagállamnak az indokolással ellátott véleményben rögzített határidő leteltének időpontjában fennálló helyzete alapján kell megítélni (lásd különösen a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben 1992. március 31-én hozott ítélet 10. pontját; a C-173/01. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet [EBHT 2002., I-6129. o.] 7. pontját és a C-114/20. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2003. április 10-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-3783. o.] 9. pontját).

15 Meg kell tehát állapítani, hogy a megtámadott utasítás az ország területén a Miniszterek Tanácsa elnökének 2002. június 28-i rendeletével 2002. október 31-ig kihirdetett rendkívüli állapot megszűnésekor már semmilyen joghatást nem gyakorolt, ezen utasítás időbeli hatálya a hivatkozott rendeletben meghatározott időre korlátozódott.

16 A megtámadott utasításnak, mivel 2002. november 1-je után már nem volt hatályban, az indokolással ellátott véleményben rögzített határidő lejárta és a felszólító levél elküldése előtt már nem voltak joghatásai. Mivel csak erre a utasításra vonatkozott, az Olasz Köztársaságnak a jelen keresetben felrótt kötelezettségszegés, feltéve hogy megvalósult, semmiképpen nem állhatott már fenn a hivatkozott határidő lejártakor.

17 A fentiekből következően a Bizottság keresetét, mint elfogadhatatlant, el kell utasítani.

A költségekről

18 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Megállapítható, hogy az Olasz Köztársaság nem kérte a Bizottság kötelezését a költségek viselésére. Következésképpen a felek maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) **A keresetet, mint elfogadhatatlant, elutasítja.**

2) **Az Európai Közösségek Bizottsága és az Olasz Köztársaság maguk viselik saját költségeiket.**

Aláírások